

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
КЕАҚ «АХМЕТ БАЙТҰРСЫНҰЛЫ АТЫНДАҒЫ ҚОСТАНАЙ Өңірлік университеті»
Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы педагогикалық институты
Педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасы
Қостанай облысы әкімдігінің білім басқармасы
«Ыбырай Алтынсариннің Қостанай облыстық мемориалдық музейі» КММ

АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ

БІЛІМ БЕРУ ТӘЖІРИБЕСІНДЕГІ
ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ИННОВАЦИЯЛАР:
ЖАҢА ҚИЫНДЫҚТАР МЕН ТИІМДІ ШЕШІМДЕР

халықаралық ғылыми-тәжірибелік
конференция материалдары

АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ

ТЕХНОЛОГИИ И ИННОВАЦИИ
В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРАКТИКЕ:
НОВЫЕ ВЫЗОВЫ И ЭФФЕКТИВНЫЕ РЕШЕНИЯ

материалы международной
научно-практической конференции

Қостанай қ., 2026 ж.
г. Қостанай, 2026 г.

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ / РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Қуанышбаев Сеитбек Бекенович, география ғылымдарының докторы, доцент, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің Басқарма Төрағасы-Ректоры, Қазақстан; **Наурызбаева Эльмира Кенжеғалиқызы**, тарих ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессоры, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің академиялық мәселелер жөніндегі проректоры; **Жарлығасов Женис Бахытбекович**, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің зерттеулер, инновация және цифрландыру жөніндегі проректоры; **Бережнова Елена Викторовна**, педагогика ғылымдарының докторы, Ресей Сыртқы істер министрлігінің Мәскеу мемлекеттік Халықаралық қатынастар институтының (университет) профессоры; **Есіркепова Кенжегүл Қабылғазықызы**, филология ғылымдарының кандидаты, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті Ө.Сұлтанғазин атындағы педагогикалық институтының директоры; **Ибраева Айман Елемановна**, Қостанай облысы әкімдігінің Білім басқару басшысы; **Калимжанова Роза Лаиковна**, PhD докторы, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының меңгерушісі; **Утегенова Бибикуль Мазановна**, педагогика ғылымдарының кандидаты, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының қауымдастырылған профессоры; **Смаглий Татьяна Ивановна**, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің, педагогика ғылымдарының кандидаты; педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының қауымдастырылған профессоры; **Жетписбаева Айсылу Айратовна**, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің Ы. Алтынсарин атындағы әдістемелік кабинетінің меңгерушісі.

«Білім беру тәжірибесіндегі технологиялар мен инновациялар: жаңа қиындықтар мен тиімді шешімдер»:
Б 94 Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары: 13 ақпандағы 2026 жылдың – Қостанай: Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2026. – 2418 б. = Технологии и инновации в образовательной практике: новые вызовы и эффективные решения: Материалы международной научно-практической конференции: 13 февраля 2026 года. – Костанай: Костанайский региональный университет имени Ахмет Байтұрсынұлы, 2026. – 2418 с.

ISBN 978-601-356-659-7

Жинақта «Білім беру тәжірибесіндегі технологиялар мен инновациялар: жаңа қиындықтар мен тиімді шешімдер» атты Алтынсарин оқулары Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының материалдары бар. Бұл конференциялар «Адал Азамат» ұлттық бағдарламасын іске асырудың жалпы бағыттары мен үрдістерін анықтайды, соның ішінде жас ұрпақты тәрбиелеу мен оқытудың құндылық аспектілері, жаһандық контексте ұлттық білім беру нұсқауларын қайта қарастыру және жаңартудың озық тәжірибелерін көрсету, жас ұрпақта азаматтық бірегейлік пен патриоттық құндылықтарды дамытудың ғылыми-әдістемелік негіздемесі және жасанды интеллекті заманауи білім беру процесіне жүйелі түрде енгізудің инклюзивті тәжірибелері мен әдіснамасының қысқаша мазмұны.

Конференция материалдарында Ы. Алтынсариннің педагогикалық мұрасының білім берудің құндылықтық мағыналары бойынша заманауи нұсқаулар контекстіндегі өзектілігі, оқыту мен тәрбиелеудің аксиологиялық аспектілерінің ғылыми негіздері, сондай-ақ мұғалімдердің ұлттық білім берудегі заманауи қиындықтарға дайындығы мәселелері және мұғалімдердің цифрлық ресурстарды пайдалана отырып, инновациялық қызметке педагогикалық құзырлығы талқыланады.

Бұл жинақтағы материалдар ғалымдар, университеттер мен колледждер профессорлары, мектеп және мектепке дейінгі мекемелер мұғалімдері, білім беру саласындағы психологтары, магистранттар мен студенттер үшін қызықты болуы мүмкін.

В сборнике содержатся материалы Международной научно-практической конференции Алтынсаринские чтения «Технологии и инновации в образовательной практике: новые вызовы и эффективные решения», определяющие общие направления и тенденции внедрения национальной программы «Адал азамат», такие, как ценностные аспекты воспитания и образования молодого поколения, демонстрация лучших практик по переосмыслению и актуализации национальных ориентиров образования в глобальном контексте, научно-методическое обоснование формирования гражданской идентичности и патриотических ценностей обучающихся, обобщение инклюзивных практик и методологии системной интеграции искусственного интеллекта в современный образовательный процесс.

Материалы Конференции посвящены обсуждению актуальности педагогического наследия Ы. Алтынсарина в контексте современных ориентиров ценностных смыслов воспитания, научных основ аксиологических аспектов обучения и воспитания, а также вопросы готовности педагогов к современным вызовам в отечественном образовании, к инновационной деятельности с использованием цифровых ресурсов. Материалы данного сборника могут быть интересны ученым, преподавателям вузов и колледжей, учителям школ и воспитателям дошкольных учреждений, педагогам-психологам, магистрантам и студентам.

ISBN 978-601-356-659-7

9 786013 566597

УДК 37.013.75:371.3
ББК 74.04+74.202

© Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2026
© Костанайский региональный университет имени Ахмет Байтұрсынұлы, 2026

2 СЕКЦИЯ

ИНКЛЮЗИВНОЕ ГУМАНИСТИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ: ВЫЗОВЫ, ДОСТИЖЕНИЯ И ОБОБЩЕНИЕ ОПЫТА ИНКЛЮЗИВТІ ГУМАНИСТІК БІЛІМ: ҚИЫНДЫҚТАР, ЖЕТІСТІКТЕР ЖӘНЕ ТӘЖІРИБЕНІ

2. Балаева М. Р. Социально–психологическая поддержка семей, воспитывающих детей с нарушением интеллекта. – Алматы: Білім, 2017. – 184 с.
3. Громова Л. А. Психология семьи: теория и практика. – Москва: Просвещение, 2016. – 320 с.
4. Дегтярёва Н. В. Социально–педагогическое сопровождение детей с отклонениями в развитии. – Санкт–Петербург: Речь, 2015. – 200 с.
5. Жансеитов М. С. Особенности воспитания детей с интеллектуальными нарушениями в семье. – Астана: Назарбаев Университет, 2020. – 150 с.
6. Кожаметова Ж. Т. Методы и формы социальной поддержки семей детей с особыми потребностями. – Алматы: Академия, 2019. – 210 с.
7. Левина И. А. Социальная психология семьи. – Москва: Юрайт, 2018. – 288 с.
8. Петров В. П., Смирнова О. Н. Коррекционно–развивающая работа с детьми с интеллектуальными нарушениями. – Москва: Педагогика, 2017. – 256 с.
9. Сулейменова А. Психолого–педагогическое сопровождение детей с особыми образовательными потребностями и их семей. – Алматы: КазНУ, 2021. – 190 с.
10. Шакирова Г. Ж. Социально–психологическое сопровождение детей с нарушениями развития и их семей: теория и практика. – Астана: Литер, 2019. – 220 с.

ӘОЖ 376

ИММЕРСИВТІ ТЕХНОЛОГИЯЛАР – ЗИЯТЫ ЗАҚЫМДАЛҒАН БАЛАЛАРДЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК–ТҰРМЫСТЫҚ ДАҒДЫЛАРЫН ДАМУ ТҰРАЛЫ РЕТІНДЕ

Бегежанова Райхан Карымжановна,

8D01901 Арнайы педагогика БББ 1 курс докторанты,
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті,
Алматы қ., Қазақстан

Жиенбаева Надежда Бисеновна,

психология ғылымдарының докторы, профессор зерттеуші
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті,
Алматы қ. Қазақстан

Аңдатпа

Мақалада иммерсивті технологиялардың зияты зақымдалған балалардың әлеуметтік–тұрмыстық дағдыларын дамытудағы педагогикалық мүмкіндіктері қарастырылады. Виртуалды, толықтырылған және аралас шындық негізіндегі оқыту ортасының зияты зақымдалған балалардың күнделікті өмірге бейімделуіндегі рөлі ашып көрсетіледі. Иммерсивті технологиялардың оқу үдерісіндегі белсенділікті арттыруға, әрекеттерді өз бетінше орындауға үйретуге ықпалы талданады. Арнайы және инклюзивті білім беру жағдайында аталған технологияларды қолданудың педагогикалық әлеуеті негізделеді.

Түйінді сөздер: зияты зақымдалған балалар, арнайы білім беру, иммерсивті технологиялар, әлеуметтік–тұрмыстық дағдылар.

Аннотация

В статье рассматриваются педагогические возможности иммерсивных технологий в развитии социально–бытовых навыков у детей с интеллектуальными нарушениями. Раскрывается роль обучающей среды, основанной на виртуальной, дополненной и смешанной реальности, в адаптации детей с интеллектуальными нарушениями к повседневной жизни. Анализируется влияние иммерсивных технологий на повышение активности в учебном процессе и обучение самостоятельному выполнению действий. Обосновывается педагогический потенциал использования данных технологий в условиях специального образования.

Ключевые слова: дети с интеллектуальными нарушениями, специальное образование, иммерсивные технологии, социально-бытовые навыки

Abstract

The article examines the pedagogical potential of immersive technologies in the development of social and daily living skills in children with intellectual disabilities. It reveals the role of learning environments based on virtual, augmented, and mixed reality in supporting the adaptation of children with intellectual disabilities to everyday life. The impact of immersive technologies on increasing learner engagement and fostering independent performance of actions is analyzed. The pedagogical value of using these technologies in the context of special education is substantiated.

Key words: children with intellectual disabilities, special education, immersive technologies, social and daily living skills.

Қазіргі цифрлық технологиялардың қарқынды дамуы арнайы және инклюзивті білім беру жүйесіне елеулі ықпал етуде. Осы бағыттағы ең қарқынды дамып келе жатқан үрдістердің бірі – иммерсивті технологиялар, яғни виртуалды шындық (VR), толықтырылған шындық (AR) және аралас шындық (MR) технологиялары. Бұл технологиялар нақты өмірлік жағдаяттарға барынша жақын интербелсенді білім беру ортасын құруға мүмкіндік береді, ал бұл зияты зақымдалған балаларды оқытуда ерекше маңызға ие.

Зияты зақымдалған балалар күнделікті өмірге қажетті әлеуметтік-тұрмыстық дағдыларды меңгеруде айтарлықтай қиындықтарға тап болады. Оларға кеңістікте бағдарлану, жеке бас гигиенасын сақтау, қоғамдық көлікті пайдалану, қоршаған адамдармен қарым-қатынас жасау, тұрмыстық әрекеттерді орындау сияқты дағдыларды қалыптастыру күрделі болып табылады. Әлеуметтік-тұрмыстық дағдылар – адамның күнделікті өмірде табысты бейімделуін қамтамасыз ететін іскерліктер мен мінез-құлық үлгілерінің жиынтығы. Бұл дағдылардың құрылымына өзін-өзі күту, әлеуметтік өзара әрекеттесу, қоғамда бағдарлану және тұрмыстық іс-әрекеттерді орындау қабілеттері кіреді. Зияты зақымдалған балаларда бұл дағдылардың қалыптасуы баяу және жүйесіз сипатта болады. Мұның себептері – танымдық іс-әрекеттің ерекшеліктері, жалпылау қабілетінің төмендігі, оқу жағдайынан нақты өмірге білімді көшірудегі қиындықтар, сондай-ақ оқу уәждемесінің жеткіліксіздігі [1]. Дәстүрлі педагогикалық әдістер әрдайым жеткілікті деңгейде көрнекілік пен қайталанымдылықты, сондай-ақ оқуға деген ішкі уәждемені қамтамасыз ете бермейді, бұл түзете-дамыту жұмысының тиімділігін төмендетеді. Осы тұрғыда иммерсивті технологиялар қауіпсіз әрі басқарылатын ортада өмірлік жағдаяттарды модельдеу арқылы әлеуметтік-тұрмыстық құзыреттілікті қалыптастыруға ықпал ететін инновациялық құрал ретінде қарастырылады.

Иммерсивті технологиялар – пайдаланушыны цифрлық немесе аралас ортаға барынша тартуды, яғни «ену» (иммерсия) әсерін қамтамасыз ететін заманауи ақпараттық-коммуникациялық технологиялар жиынтығы. «Иммерсия» ұғымы адамның виртуалды ортада өзін шынайы кеңістікте жүргендей сезінуін, ондағы нысандармен өзара әрекеттесуін және эмоционалдық тұрғыда қатысуын білдіреді. Білім беру саласында иммерсивті технологиялар оқу мазмұнын көрнекі, интербелсенді және тәжірибелік тұрғыда меңгеруге мүмкіндік беретін тиімді құрал ретінде қарастырылады [2].

Арнайы және инклюзивті білім беру жүйесінде иммерсивті технологиялардың маңызы ерекше. Зияты зақымдалған балалар үшін ақпаратты қабылдау мен өңдеу көбіне нақты әрекеттерге, визуалды қолдауға және қайталанатын тәжірибеге сүйенеді. Иммерсивті орта дәл осы талаптарға жауап бере отырып, оқыту үдерісін бала үшін түсінікті әрі қолжетімді етеді. Сонымен қатар, виртуалды кеңістікте

қателесуден қорықпай әрекет жасау мүмкіндігі балалардың сенімділігін арттырып, оқу уәждемесінің қалыптасуына оң әсерін тигізеді.

Иммерсивті технологияларды қолдану барысында баланың тек бақылаушы емес, белсенді қатысушы рөлінде болуы маңызды. Бұл оның танымдық белсенділігін арттырып, оқу материалын енжар қабылдаудан тәжірибелік игеруге көшуіне ықпал етеді. Осы тұрғыдан алғанда иммерсивті технологиялар дәстүрлі оқыту әдістерін толықтыратын және олардың тиімділігін арттыратын инновациялық құрал ретінде сипатталады.

Иммерсивті технологиялар бірнеше негізгі түрге жіктеледі [3]: ең кең таралған түрі – виртуалды шындық (Virtual Reality, VR). Виртуалды шындық технологиясы арнайы құрылғылар (VR–шлемдер, контроллерлер) арқылы пайдаланушыны толықтай цифрлық ортаға енгізеді. Бұл ортада нақты өмірлік жағдайлар модельденіп, пайдаланушы сол кеңістікте еркін қозғалып, әрекет жасай алады. Зияты зақымдалған балаларды оқытуда VR технологиясы әлеуметтік–тұрмыстық жағдаяттарды (дүкенге бару, қоғамдық көлікті пайдалану, үй шаруасын орындау) қауіпсіз жағдайда үйретуге мүмкіндік береді.

Иммерсивті технологиялардың екінші түрі – толықтырылған шындық (Augmented Reality, AR). Бұл технология нақты физикалық ортаға цифрлық нысандарды, белгілерді немесе нұсқаулықтарды қосу арқылы жүзеге асырылады. AR технологиясы көбіне планшет, смартфон немесе арнайы көзілдірік арқылы қолданылады. Зияты зақымдалған балалар үшін толықтырылған шындық нақты әрекеттерді орындау кезінде қосымша визуалды қолдау көрсетіп, тапсырмаларды кезең–кезеңімен орындауға көмектеседі. Мысалы, тұрмыстық әрекеттерді үйрету барысында экранда пайда болатын нұсқаулар баланың зейінін шоғырландырып, әрекеттердің ретін сақтауға ықпал етеді.

Үшінші түрі – аралас шындық (Mixed Reality, MR). Бұл технология виртуалды және нақты ортаның элементтерін біріктіріп, олардың өзара әрекеттесуін қамтамасыз етеді. Аралас шындықта цифрлық нысандар нақты кеңістікке «бекітіліп», пайдаланушы олармен тікелей әрекет жасай алады. Білім беру тұрғысынан алғанда MR технологиясы оқытуды барынша шынайы жағдайларға жақындатуға мүмкіндік береді. Бұл әсіресе әлеуметтік–тұрмыстық дағдыларды қалыптастыруда тиімді, себебі бала виртуалды қолдаумен қатар нақты ортада әрекет етуге үйренеді.

Арнайы педагогикада әлеуметтік–тұрмыстық дағдыларды оқыту келесі қағидаларға негізделуі тиіс деп көрсетіледі:

- көрнекілік пен тәжірибелік бағыттылық;
- әрекеттерді көп мәрте қайталау;
- дағдыны кезең–кезеңімен қалыптастыру;
- эмоционалдық маңызы бар ынталандыруларды қолдану;
- әрекеттерді өз бетінше орындауға жағдай жасау.

Иммерсивті технологиялар аталған талаптардың барлығына толық сәйкес келеді, сондықтан оларды түзете–дамыту жұмысының тиімді құралы ретінде қарастыруға болады.

Иммерсивті технологиялар – пайдаланушыны жасанды түрде құрылған ортаға «толық ену» әсерімен қамтамасыз ететін, жоғары деңгейдегі интербелсенділікке ие цифрлық технологиялар. Білім беру тәжірибесінде иммерсивті технологиялардың келесі түрлері ажыратылады:

2 СЕКЦИЯ

ИНКЛЮЗИВНОЕ ГУМАНИСТИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ: ВЫЗОВЫ, ДОСТИЖЕНИЯ И ОБОБЩЕНИЕ ОПЫТА
ИНКЛЮЗИВТІ ГУМАНИСТІК БІЛІМ: ҚИЫНДЫҚТАР, ЖЕТІСТІКТЕР ЖӘНЕ ТӘЖІРИБЕНІ

Кесте 1

Иммерсивті технология түрі	Сипаттамасы	Білім берудегі мүмкіндіктері
Виртуалды шындық (VR)	Арнайы шлемдер мен контроллерлер арқылы цифрлық ортаға толық ену	Күрделі өмірлік жағдаяттарды модельдеу
Толықтырылған шындық (AR)	Нақты ортаға цифрлық нысандарды қосу	Нақты әрекеттерді орындауға қолдау көрсету
Аралас шындық (MR)	Нақты және виртуалды ортаның біріктірілуі	Табиғи ортада интербелсенді оқыту

Бұл технологияларды зияты зақымдалған балаларды оқытуда қолдану оқу мазмұнын баланың жеке мүмкіндіктеріне бейімдеуге, күрделілік деңгейін және оқу қарқынын реттеуге мүмкіндік береді.

Иммерсивті технологиялар әлеуметтік-тұрмыстық дағдыларды қалыптастыруда кең мүмкіндіктер ұсынады, себебі олар нақты өмірлік жағдаяттарды шынайы әрі қайта-қайта модельдеуге мүмкіндік береді. Виртуалды ортада бала қателесуден қорықпай, қауіпсіз жағдайда қажетті әрекеттерді меңгере алады.

Иммерсивті технологияларды қолданудың негізгі бағыттары мыналарды қамтиды:

- өзін-өзі күту дағдыларын үйрету (тамақ дайындау, үй жинау, жеке гигиена);
- қоғамдық орындарда бағдарлану дағдыларын қалыптастыру;
- коммуникативтік іскерліктерді дамыту;
- қауіпсіз мінез-құлық ережелерін меңгерту.

Бір жағдаятты бірнеше рет қайталау мүмкіндігі дағдылардың автоматтануына және оларды нақты өмірде қолдануға ықпал етеді.

Иммерсивті технологиялар жеке және топтық сабақтар аясында тиімді қолданылуы мүмкін. Төменде әлеуметтік-тұрмыстық дағдыларды қалыптастырудың кейбір мысалдары келтірілген.

Кесте 2

Әлеуметтік-тұрмыстық дағды	Иммерсивті орта	Күтілетін нәтиже
Сауда жасау	Виртуалды дүкен	Таңдау және төлем жасау дағдылары
Көлікті пайдалану	Виртуалды автобус/метро	Қоғамдық тәртіп ережелерін меңгеру
Жеке гигиена	Интербелсенді жуыну бөлмесі	Әрекеттер ретін бекіту
Қарым-қатынас	Диалогтық сценарийлер	Әлеуметтік және сөйлеу дағдыларын дамыту

Мұндай сценарийлер нақты өмірге барынша жақын жағдайларда, бірақ қауіп-қатер мен күйзеліссіз оқытуға мүмкіндік береді.

Иммерсивті технологияларды білім беру үдерісіне табысты енгізу үшін келесі педагогикалық шарттар сақталуы қажет:

1. Баланың интеллектуалдық даму деңгейін ескере отырып оқытуды дараландыру.
2. Иммерсивті технологияларды дәстүрлі оқыту әдістерімен үйлестіру.
3. Педагог тарапынан әрекеттерді кезең-кезеңімен сүйемелдеу.
4. Дағдылардың қалыптасу деңгейін жүйелі диагностикалау.
5. Педагог кадрлардың цифрлық технологияларды қолдануға дайын болуы.

Иммерсивті технологиялар педагогты алмастырмайды, керісінше оның түзете-дамыту жұмысын күшейтетін қосымша құрал ретінде қызмет атқарады.

Иммерсивті технологиялардың негізгі артықшылықтарына мыналар жатады:

- оқуға деген жоғары уәждемелік тартымдылық;
- көрнекілік пен интербелсенділік;

- қауіпсіз оқу ортасы;
- жеке ерекшеліктерге бейімделу мүмкіндігі.

Сонымен қатар, белгілі бір шектеулер де бар: жабдықтардың қымбаттығы, техникалық қолдаудың қажеттілігі, сондай-ақ медициналық қарсы көрсетілімдердің болуы. Бұл факторлар технологияларды білім беру тәжірибесіне енгізуде сараланған әрі негізделген көзқарасты талап етеді.

Иммерсивті технологиялардың әрбір түрі өзіндік дидактикалық мүмкіндіктерге ие және оларды зияты зақымдалған балаларды оқытуда мақсатқа сай, кешенді түрде қолдану әлеуметтік-тұрмыстық дағдыларды дамыту үдерісінің тиімділігін арттыруға жағдай жасайды. Иммерсивті технологиялар зияты зақымдалған балалардың әлеуметтік-тұрмыстық дағдыларын дамытуда перспективалы әрі тиімді құрал болып табылады. Олар оқуға деген уәждемені арттыруға, практикалық іскерліктерді қалыптастыруға және балалардың әлеуметтік бейімделуін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Педагогикалық талаптар сақталып, дәстүрлі әдістермен үйлестірілген жағдайда иммерсивті технологиялар арнайы және инклюзивті білім беру жүйесіндегі түзете-дамыту жұмысының сапасын едәуір арттыра алады.

Әдебиеттер тізімі:

1. Тебенова Қ. С., Рымханова А. Р. Арнайы психология негіздері. Қарағанды: ЖК «АҚНҰР», 2023. – 264 б.
2. Бакин М. В. Иммерсивные технологии в развитии социальной эмпатии и образования // МНИЖ. – 2020. №10–2 – С.16–19. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/immersivnye-tehnologii-v-razviti-i-sotsialnoyempatii-i-obrazovaniya> (Қаралған күн: 10.03.2024).
3. Громов Н. Д., Сапрыкин Д. А. Существующие технологии иммерсивной реальности на современном рынке // Международный журнал прикладных наук и технологий «Integral». – 2021. – №4 URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/suschestvuyuschie-tehnologii-immersivnoyrealnosti-na-sovremennom-rynke> (Қаралған күн: 24.02.2023).

УДК 376.1

ГУМАНИЗАЦИЯ ИНКЛЮЗИВНОЙ СРЕДЫ: ТЕХНОЛОГИИ ФОРМИРОВАНИЯ ЭМПАТИИ И КОЛЛЕКТИВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ В РАЗНОРОДНОМ КЛАССЕ

Булгакова Вероника Андреевна,

учитель русского языка и литературы, педагог

КГУ “Пескинская средняя школа”,

отдела образования имени района Г. Мусрепова

Управления образования акимата Северо-Казахстанской области

Аннотация

Современное инклюзивное образование сталкивается с вызовом не столько организационного, сколько психолого-педагогического характера: создание подлинно гуманной среды, где ценность каждого ребенка является базовой. В статье анализируются ключевые барьеры на пути гуманизации инклюзии: стереотипы, дефицит эмпатии и разобщенность учебного коллектива. Представлены и обоснованы эффективные педагогические технологии (социальные истории, проектное обучение, «круги сообщества»), направленные на формирование эмпатии и коллективной ответственности среди учащихся. На основе проведенного анкетирования педагогов и анализа практики выделены достижения и системные проблемы. Делается вывод о необходимости смещения акцента с адаптации ребенка со специальными потребностями к трансформации социально-эмоциональной культуры всего школьного коллектива.

ИНКЛЮЗИВТІ ГУМАНИСТІК БІЛІМ: ҚИЫНДЫҚТАР, ЖЕТІСТІКТЕР ЖӘНЕ ТӘЖІРИБЕНІ ЖАЛПЫЛАУ

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ

2 СЕКЦИЯ

ИНКЛЮЗИВНОЕ ГУМАНИСТИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ: ВЫЗОВЫ, ДОСТИЖЕНИЯ И ОБОБЩЕНИЕ ОПЫТА

Абдильманова Дина Салимовна	Ән мен қимылды байланыстыру арқылы моториканы дамыту жолдары	1242
Аймухамедова Салтанат Борамбаевна, Урунтаева Даяна Касымхановна	Применение нейрогимнастики в работе для повышения эффективности коррекционного процесса у детей ЗПР: опыт и перспективы	1246
Алимжанова Арайлым Магашевна	Инновационный менеджмент в образовательных организациях, работающих с детьми с РАС	1251
Алипбаева Гульжан Агыбаевна, Нурова Асемгуль Кажихановна	Инклюзия университеттің тұрақты дамуының құрамдас бөлігі	1255
Амренова Қымбат Заединқызы, Салыкова Гүлшат Белгібайқызы	Қазіргі мектеп жағдайындағы инклюзивті білім берудің болашағы	1259
Ауезханова Миранкул Жумағалиевна, Ерғазина Бағлан Кабдолловна	Инклюзивті гуманистік білім: қиындықтар, жетістіктер және тәжірибені жалпылау	1263
Бегежанова Ботағоз Карымжановна	Ақыл–ойы бұзылған балаларды тәрбиелеп отырған отбасыларды әлеуметтік–психологиялық сүйемелдеу	1266
Бегежанова Райхан Карымжановна, Жиенбаева Надежда Бисеновна	Иммерсивті технологиялар – зияты зақымдалған балалардың әлеуметтік–тұрмыстық дағдыларын дамыту құралы ретінде	1271
Булгакова Вероника Андреевна	Гуманизация инклюзивной среды: технологии формирования эмпатии и коллективной ответственности в разнородном классе	1275

Бутагарина Арайлы Ирбулатовна, Ахметова Тулебике Ауезхановна	<i>Инклюзивті ортада қазақ тілін оқытудағы ЖИ негізіндегі интерактивті көрнекіліктер</i>	1279
Бушуева Наталья Александровна	<i>Развитие функциональной математической грамотности младших школьников с задержкой психического развития посредством нейрокоррекционных практик</i>	1283
Волчкова Оксана Александровна	<i>Возможности применения технологии уровневой дифференциации в работе с детьми с особыми образовательными потребностями, на уроках в начальной школе</i>	1286
Гелдимухаммедов Акмырат Гелдимухаммедович	<i>Интеграция stem–образования и национального воспитания в современном образовательном процессе</i>	1292
Григорова Юлия Борисовна, Приходько Анастасия Геннадьевна	<i>Формирование учебной мотивации у младших школьников с особыми образовательными потребностями на уроках математики в условиях инклюзивного обучения</i>	1296
Досумова Гульнара Тыйштаковна, Шарипбаева Айгуль Айтбаевна	<i>Қазақ тілі сабағындағы инклюзивті білім беру: әдістері мен мүмкіндіктері</i>	1301
Жалтенова Малика Дауреновна, Алдамасова Айгерим Жексыбаевна	<i>Создание поддерживающей образовательной среды в рамках инклюзивного гуманистического образования: опыт работы с обучающимися с ТНР и ЗПР</i>	1305
Ибраева Мархабат Даировна, Тлеубай Асель Даулетовна	<i>Инклюзивті оқытуда цифрлық білім беру ресурстарының Мүмкіндіктері</i>	1310
Иванина Светлана Анатольевна, Лоза Илона Станиславовна	<i>Возможности использования цифровой образовательной среды в логопедической работе с детьми с особыми образовательными потребностями</i>	1315
Испамбетова Гульдана Аяпбергеновна, Телахынов Еркин Билалович	<i>Инклюзивті білім беру жағдайындағы бейімдік дене тәрбиесі маманының педагогикалық құзыреттілігі</i>	1319
Кабылбекова Гульнара Саматовна, Галиуллина Жулдызай Зарлыковна	<i>Инклюзивті білім берудің өзекті мәселелері: қиындықтары мен жетістіктері</i>	1324

Казакова Ольга Викторовна, Оберемкова Ольга Витальевна	<i>Практические аспекты применения нейропсихологический гимнастики в развитии эмоциональной сферы детей дошкольного возраста с задержкой психического развития</i>	1328
Каппасова Шамшырак Еркиновна, Халыкова Гаухар Алтаевна	<i>Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту және әлеуметтендіру принциптері</i>	1332
Каттебаева Маржан Зиятқызы	<i>Цифрлық технологиялар – инклюзивті білім беруді дамытудың маңызды құралы</i>	1339
Кауметова Карлыгаш Мустакимовна	<i>Мир без барьеров и границ: инклюзия как путь к справедливому обществу</i>	1343
Киль Елена Дмитриевна	<i>Методическое сопровождение инклюзии</i>	1349
Косницкая Елена Анатольевна, Литвих Светлана Константиновна	<i>Теоретико–методологические основания и средства формирования фразовой речи у слабослышащих старших дошкольников</i>	1351
Куйшинова Зулиха Шайкимелевна, Курмангалиева Айнаш Алтаевна	<i>Инклюзивті білім берудің толерантты білім беру ортасын қалыптастырудағы рөлі</i>	1355
Култанов Дастан Темиржанович, Төлегенұлы Нұржан	<i>Инклюзивті білім беру жағдайында мектеп оқушыларына БОЧЧА негізінде бейімделген дене тәрбиесінің әдістемесі: теориялық негіздері мен тәжірибелік қолданыс</i>	1359
Кумарова Асмира Алмасовна, Абдиркенова Акбидаш Капановна	<i>Инклюзивті білім беру жағдайында студенттердің педагогикалық қызметке психологиялық дайындығын қалыптастыру</i>	1365
Кушкинбаева Асем Серикбаевна, Альмуханова Айнур Каиржановна	<i>Инклюзивное образование в общеобразовательной школе: выявление одарённых детей с особыми образовательными потребностями и обеспечение условий равной конкуренции</i>	1371
Максимова Ольга Львовна	<i>Модель практикума по суммативному оцениванию для учащихся с особыми образовательными потребностями: подходы, результаты, рекомендации</i>	1375

Наджмеддинли Анар Наджмеддин оглу	<i>Опыт Азербайджана в сфере образования слабослышащих детей и возможности применения поддерживающих ИИ-технологий</i>	1379
Налобина Галина Юрьевна, Пронькина Оксана Валентиновна	<i>Организация инклюзивного образования при обучении студентов с ОВЗ по специальности 46.02.01 Документационное обеспечения управления и архивоведение</i>	1384
Насырова Эльмира Фанилевна, Возмилова Ольга Викторовна	<i>Формирование инклюзивных компетенций студентов педагогического направления при организации тренинга «Мир глазами детей»</i>	1388
Натигулова Гульзия Жумагалиевна, Демисенова Шнар Сапаровна	<i>Психолого–педагогические условия развития толерантности личности подростка</i>	1392
Никитенко Мария Алексеевна, Демисенова Шнар Сапаровна	<i>Когнитивное развитие как фактор успешной адаптации ребенка к школьному обучению</i>	1396
Нурушева Гюльмира Ерблановна	<i>Инклюзивное гуманистическое образование в современной школе</i>	1400
Нұрбекова Аида Мұратбекқызы, Нышанбай Аяжан Рахимбайқызы	<i>Мектеп жасына дейінгі сөйлеу тілінде бұзылыстары бар балалардың эмоционалдық сферасының даму ерекшеліктері</i>	1404
Нұрбекова Аида Мұратбекқызы, Иманбай Айғаным Бағдатқызы	<i>Кіші мектеп жасындағы балалардың сөйлеу тіліндегі бұзылыстардың түрлері және оларды алдын алу жолдары</i>	1409
Омарова Гульсана Ержигитовна, Жантлесова Мадина Хамзаевна	<i>Қазақ тілі сабағында инклюзивті гуманистік білім беру тәсілдері</i>	1414
Омелянович Ольга Ивановна	<i>Практические аспекты педагогической реабилитации детей с кохлеарными имплантами</i>	1419
Пращур Марина Валерьевна	<i>Оценка эффективности тьюторского сопровождения как фактора социальной адаптации детей в инклюзивном классе общеобразовательной школы</i>	1424

Савгуров Александр Сергеевич	<i>Инклюзивное гуманитарное образование: практический опыт подготовки команды к инклюзивным спортивным играм</i>	1427
Сандыбаева Жанар Жанахметовна	<i>Значение и разнообразие инновационных стратегий в инклюзивном образовании</i>	1431
Сахарина Валентина Викторовна	<i>Формирование практических навыков у учащихся с особыми образовательными потребностями в условиях специального образования</i>	1435
Сейдалина Тогжан Сансызбаевна	<i>Ерекше білім беруді қажет ететін оқушылармен жұмыста тиімді әдіс-тәсілдер</i>	1439
Серікбаева Әсия Үмбетбайқызы	<i>Инклюзивті білім берудегі бейімделген бағалау</i>	1443
Султанова Динара Акилбековна	<i>Цифровая трансформация инклюзивного процесса: Визуализация и адаптация текстов с помощью ИИ для учащихся с легкой умственной отсталостью</i>	1447
Тажмухамбетова Меруерт Женисовна	<i>Балабақшада инклюзивті білім беруді қолдануда жасанды интеллектінің маңызы</i>	1451
Татаринова Татьяна Ивановна	<i>Инклюзивное образование: путь от теории к практике</i>	1455
Ткаченко Анжелика Вячеславовна	<i>Факторы формирования инклюзивной культуры в системе образования</i>	1459
Тугаева Эльвира Жангельдиновна	<i>Роль преподавателя в формировании гуманитарной инклюзивной образовательной среды</i>	1462
Фудашкина Людмила Александровна, Сабанова Кимбат Исабековна	<i>Гуманитарное образование в контексте инклюзии: инновационные технологии и их применение</i>	1466
Цихоцкая Юлия Владимировна, Оспанова Айсулу Бергенбайқызы	<i>Национальные игры и сенсорная интеграция в физическом воспитании детей дошкольного возраста</i>	1472
Чернышова Виктория Олеговна, Чаплыгина Елена Владимировна	<i>Адаптивная физическая культура как инструмент инклюзивного образования: методы, практики, перспективы</i>	1478

Чумерина Виктория Борисовна, Вагапова Людмила Руслановна	<i>Музыкальное воспитание детей 5–ти лет с особыми образовательными потребностями через учебно–методический комплекс «Музыкальное волшебство»</i>	1483
Шевченко Ольга Владимировна	<i>Дифференциация и индивидуализация обучения как форма педагогической помощи детям с особыми образовательными потребностями в начальной школе</i>	1488
Шмидт Виктория Валерьевна, Кухарева Марина Викторовна	<i>Индивидуальная работа учителя–логопеда и учителя–дефектолога с детьми, имеющими нарушения в речи, включенными в инклюзивное образование</i>	1494
Щур Дина Владимировна, Куприянчик Марина Александровна	<i>Инклюзивное гуманистическое образование как ответ на вызовы времени: синтез теории, национального наследия и практики</i>	1498

**«БІЛІМ БЕРУ ТӘЖІРИБЕСІНДЕГІ ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ИННОВАЦИЯЛАР:
ЖАҢА ҚИЫНДЫҚТАР МЕН ТИІМДІ ШЕШІМДЕР» атты
АЛТЫСАРИН ОҚУЛАРЫ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ–ТӘЖІРИБЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛДАРЫ
МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ
«ТЕХНОЛОГИИ И ИННОВАЦИИ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРАКТИКЕ:
НОВЫЕ ВЫЗОВЫ И ЭФФЕКТИВНЫЕ РЕШЕНИЯ»**

Материалдар жинағын
Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай
өңірлік университеті
Ө.Сұлтанғазин атындағы педагогикалық
институтының
педагогика, психология және арнайы білім
беру кафедрасында теріліп, беттелді

Компьютерлік беттеу:
Жетписбаева А.А.

Мекен-жай:
110000, Қостанай қ., Байтұрсынов көш. 47
(Пединститут ғимараты, Тәуелсіздік к-сі
118, 626 каб.)
Тел.: 8 (7142) 54-58-74 (ішкі 120).

Пішімі 60*84/18.
Көлемі 151 б.т.
Электронды нұсқасы университеттің
ksu.edu.kz сайтында орналастырылған
сәуір, 2026 жыл

Сборник материалов набран и сверстан
кафедрой педагогики, психологии и
специального образования
педагогического института
им. У.Султангазина
Костанайского регионального
университета им. Ахмет Байтұрсынұлы

Компьютерная верстка:
Жетписбаева А.А.

Адрес:
110000, г. Костанай, ул. Байтұрсынова 47
(корпус Пединститута, ул.Тәуелсіздік
118, каб. 626).
Тел.: 8 (7142) 54-58-74 (вн.120)

Формат 60*84/18.
Объем 151 п.л.
Электронный вариант размещен на сайте
университета ksu.edu.kz
апрель 2026 год

